

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ES 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és osztoztokón.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Közegek, papok, gazdasági egyleti tájak és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon Egy példány 10 fillér. Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PAL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olós árszabás szerint. Nyilt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Visszhang.

Rátkoy László országgyűlési képviselő „Erdély” című cikkére.

Kedves, jó barátom!

Belemerülök emlékeimbe... Visszaálmodom azt a szép időt, midőn a Duna partján emelkedő ősi kuria egy lombfüzött lugásában, bizalmas barátsággal üldögtünk egymás mellett és álmodoztunk, ábrándoztunk Magyarország szebb jövőjéről, — a magyar függetlenség, a magyar szabadság, a magyar nyelv terjedéséről... megváltásáról...

Álmokat szőttünk az idealizmus aranyzálaiból... az idealizmus birodalmában...

Akkor még egy irányban haladtunk mind a ketten... egy cél elérésére szövetségelt szent barátságban a lelkünk: a magyar népszinmű fenntartásával, fejlesztésével megmenteni a magyar nyelvet a fenyegető idegen befolyástól... a pusztulástól...

Te belevitted nemes szived minden lelkesedését e harcba; belelehelted izzó hazaszeretetedet minden munkádba; nagy volt a Te erőd, dicső volt az ihleted, mert eredetét, forrását a nép lelkéből merítette...

Fogadást tettünk akkor, nagy és szent fogadást, hogy azt a válfajt, mely a nép lelkének hű tükre, a magyar irodalom egyik legbecsesebb kincse volt, tudásunk, ihlettségünk, lelkesedésünk minden erejével, megmentjük az utókor számára, — a pusztulás, az enyészet romboló viharától...

Ábránd volt... álom volt... felejtjük el...

Miért volt ábránd? miért volt álom?

Talán a mi lekesedésünk lohadt? talán energiánk nem volt eléggé edzett? talán éveinkkel együtt munkaerőnk is megbémult, aláhanyatlott?

Nem!... Fejünket meglephette a dér, — szemünket, kezünket elgyengíthette a kor, a munka, de lelkünk ideáljához mi hívek maradtunk... és ha letettük a tollat, ha pihentettük, nem ami hibánk, de a magyarságnak átkos büne, hogy: soha se szerette, soha se becsülte meg azt, ami igazán magyar; mert mindég mohón kapott az idegen után; lelki szomját idegen forrásoknál enyhítette és az az idegen befolyás megmértelyezte lelkét, erkölcsét; elrugta magától a magyar talajt; mohón szivta magába azt a mérget,

mely östernészetét, magyarságát erjesztette; rideg spekulánsok, a művészet uzsorásai becsempésztek irodalmunkba a frivol, trágár, undorító undításokat és a magyar közönség, mely élvezeteiben durván érzi, céljaiban aljas és közönséges lett, örült idegességgel sietett a szívet, lelket és erkölcsöket ölö mérget magába szivni és midőn ettől már megrészegett, elkábult, megmámorosodott: megásta a magyar népszinmű sirját és vele együtt eltemette a magyar nyelv szűzies tisztaságát, eredetiségét, őserjét is...

Nem mi változtunk tehát, lelkem jó barátja. — nem mi változtunk, kik megőriztük eszméink tisztaságát, magyarságunk eszményiségét, de változott a kor, az izlés, változtak az emberek, a kik ma már nem ideálok, hanem durva, érzécsiklandó élvezetek után futkároznak...

Hogy Te nem változtál, nagy lelki gyönyörrel tapasztaltam, midőn „Erdély” című cikked a kezembe került; abból szólt hozzám rég ismert nemes lelked régi magyar ereje; abban találtam meg ismét a régen becsült, régen szeretett nagy emberbarátot és igazi hazafit Benne...

Onnan a Dunántúlról is megtaláltad az utat, a Királyhagónát, az erdélyiek, a székelyek lelkéhez...

Odahatott Hozzád a székelyek jajkiáltása és Te megértetted, megérezted, hogy itt a Hargita alján egy tiszta, fajmagyar nép küzd óriási harcot az öt övező nemzetiségi gyűrű ellen, mely nemcsak környezi, de mind szorosabbra és szorosabbra fűződik és csak az alkalmat lesi, hogy kegyetlenül megfojthassa...

Azt mondják, azt hangoztatják, azt hirdetik ország-szerte, hogy: az idealizmus túlélte magát; a frázisok kora lejárt és az üres jelszavak elvesztették — mert soha sem bírták — az igazság meggyőző erejét.

Megengedem... sőt részben magam is vallom...

De azt soha semmiféle alakban, semmiféle szofizmával nem engedem meg, hogy ezért az együvé tartozandóság erejét, a haza- és fajszeretetet meglazítsák; nem engedem, hogy a hazát és annak szeretetét csak fantomnak, beteges idealizmusnak minősítsék...

Hát Kossuth Lajos nagy és

dicső eszméi is csak beteges idealizmusból származtak?

Vagy Petőfi ideális lánglelkű szózata nélkül mit ért volna március 15-ike?...

»Mi vagyunk az utolsó nemzedék, a kik még segíthetünk a bajokon! Ha mi elkésünk, Erdély örökre elveszett Magyarországra nézve!« Ez hangzott el Bethlen István gróf ajkáról legközelebb.

Léha. üres lelkek talán ezt is hajlandók, cinikusan, frázisnak minősíteni...

És Te azt kérde: van-e becsüleles magyar, a ki még ezek után is nyugodtan tudja lehajtani álmokra fejét?

Van, még pedig sok, nagyon sok, nemcsak ott nálatok nagy Magyarországon, de nálunk itt e szűkebb hazán, Erdélyen belül is...

A fehéregyházi sikon, a Nyergerestetőn, a szentmihályi vértanúk sirjánál, egyes székelytársaságok gyűlésein még fellobban néha a hazaszeretet lángja, de csak egy pillanatra, mint a rakéta, mely szikráival bevilágít a sötét éjbe, hogy azután — vakító fényét veszve, még sötétebbé, még áthatlanabbá tegye az éjszakát...

És ha Te itt volnál, úgy mint én, kit nem csak sorsom, de nagy lelkesedésem is ide szögezve tart, — elrémülnél, megborzadnál és megtévednél e borzasztó sötétségben...

Megvádoljuk a kormányt, megvádoljuk a testvérországot, megvádolunk mindent és mindenkit, hogy segítségünkre nem siet, de bölcsen tartózkodunk az önvádtól és gondosan rejtegetjük a meztelen igazságot, hogy: első sorban magunk nem teszünk semmit magunkért!

Dunántúlról, Szamosujvárról, Aradról hangzanak a riadók és mi alszunk, mélyen alszunk; mert álmodni szép, de ébredni kellemetlen!

Mákonys álunkban nem látjuk, mint terjeszkednek a bennünket övező nemzetiségek, mint kaparítják el földjeinket, mint használják ki pénzeinket saját törekvéseik, saját nemzetiségük, saját fajuk erősítésére; mint egyesülnek kereskedelmi, ipari és gazdasági téren és mint előznek meg bennünket lépten-nyomon, míg mi pusztulunk, vérzünk, ezer meg ezer fájó sebekből...

És nincs a ki örködjek álmaink felett; nincs a ki kellő időben

felrázzon bennünket, mert itt a politika, a társadalom, az emberek mind bizalmatlanok egymással; senki se tudja, hogy felébredve, nem találja-e majd legjobb barátját, mint ellenségét magával szemben...

Mindenki vár, mindenki lapul, mert nem tudja mit hoz a holnap; kiket dob majd felszínre a szélcsendben rejlő vihar.

Eszmék, elvek, erők, mind elaludtanak és majd csak akkor ébrednek, mikor újabb hazugságokkal, újabb frázisokkal, újabb hamis esküvésekkel lehet és kell a népek kegyét újra hajhászni.

Ebbe a fájó csendbe, bűnös téltlenségbe, tettett álomba riasztóul hangzott bele a Te nemes, hazafias szózatod!

Légy érette áldva azok nevében, a kik ébren vannak, a kik meghallották, — azok nevében, a kik meg is értették!

Szeretettel ölel, régi hű barátod

Deréki Antal.

Háziiparunk érdekében.

Irta: Solymossy Eudre.

III.

Volt idő, — nem is olyan régen — mikor vármegyénk földmives népe, minden gazdasági, háztartási és népviseleti szükségletét maga állította elő

Gazdasági szükségletei valának: épületek, szekér, szán, eke, borona, villa, gereblye, lapát, ásó, csép, szórolapát, véka, kupa, szuszék, létra, járom, esőbőr kártya, veder, kosár stb.; háztartásiak: ágy, asztal, szék, kanapé, láda, pohárszék, fakalap, lapító, sórtartó, fátál, tekenő, turóborító, fogas, ágynemű, asztalnemű, zsák stb.; népviseletiek: ing, alsó nadrág, harisnya, újas, szokmány, firiskó, lájbi, bunda, kozsók, kalap, sapka, boeskor, bakancs, rokoja, fersing, surc, vizitke stb.

Előállították egyszersmind ezek elkészítéséhez a szükséges munkás eszközöket, egyszerű gépeket is, pl. kendertörő, tiló, gereben, héhelő, orsó, guzsaly, motolla, osztovátá, csörlőkerék, tekerő, vetelő, madzagszövő, vászonsimító, gyalupad, kézvönösék, abroncs-szorító stb.

Mig a multban mindezekért készpénzt teljességgel nem adott ki a székely, — legfőkébb cserélt: addig ma mindezekért készpénzt kell kiadnia. Ma mindezeket csinálja és kínálja részben a kisipar, részben az osztrák gyáripar

A közterhek és igények 67 óta rohamosan emelkedtek. Mindkettő készpénzt igényelt.

A közterhek fedezésére szükséges pénz — nagyrészen olyan nyers-termények eladásából szerezte meg, melyeket addig ő maga és háznépe feldolgozott. Azt az idejét, melyben eddig háziipart állított elő most készpénz szerzésre kellett fordítania.

A közterhek és kamalfizetések záros határidőhöz kötöttek. Nem volt ideje, nem volt módja nyers terményt feldolgozni és értékesíteni. De ha elkészítette is, már nincsen véve a régi, ósdi háziipari cikkeknek. A rohamosan fejlett természetudo mányok gépek gyárak örömmel termelték Ausztriában a szebbnél-szebb, olcsóbbnál olcsóbb cikkeket. A mi ilyen arányban haladtak ott, olyan arányban maradtunk vissza mi itt. Míg ott a kormányok, népvezetők kézen fogva munkás mihelyekbe vezették a népet, modern kézi eszközöket, munkás gépeket adtak kezébe, addig nálunk a kormányok és népvezetők a választási urnához terelték székely népünket s pálinkás üveget adtak a kezébe. Míg ott a közérdek, a nép vagyonsodása szigorú következetességgel haladt előre; addig nálunk a közérdek, a nép vagyoni állapota szigorú következetességgel szorult hátrébe, szigorú következetességgel esett.

A közlekedési eszközök nyomán támadt sűrű érintkezés, nagy linát, fejlettebb termelés, gyorsan fejlesztették az izlést, az igényeket. A mi háziipari termelésünk már nem elégitte ki az igényeket. Ráadásul ezt az igényt készpénzzel kellett fedezni, mert a vásári sátras, a boltos: „ad szá s ne” árult. Elég volt minden faluban egy bécsi víganos, egy kretton bluzos leány arra, hogy a falu népe utána menjen! Csak egy ponton kellett, hogy a fejlettebb gyáripari termelés árja behatoljon a háziipar gátjába! Nehány tized alatt elsöpörte a gátat.

Igy támadták meg a közterhek és igények kielégítése a székely ember tőkéjét. Ezek miatt vándorolnak erőteljes székely munkás véreink Amerikába, rózsás arcú, munkabíró leányaink a prostitúcióba.

Igy jutott a családi tűzhelyt adó, az ithub maradt biztosító, megélhetést, erőt kölcsönző, erkölcsiséget védő háziiparunk árvaságra. Éhesen, véznán, megláttatlanul húzódik meg néhány havasalji falunak a végén. Hejh pedig, de rangos de módos Ausztriában, Svájcban s más nyugoti államokban a háziipar. Az lenne újabb nálunk is, ha gondos szeretettel járnók körül! Ha kézen fognók, járnó tanítók, ápolók, fejlesztők!

Kézzel fogható eredményei lennének férfi munkásainknak, székely leányainknak az ithub maradására, állandó keresetforrások nyitása, az erkölcsiség visszatérése, az egészség fajsaporodás, a vagyoni meg erősödés.

Ezt kívánta, ezt kívánja kezdeményezni Iparfejlesztő bizottságunk, mikor hosszú évek tanulmányozása után Tervezetet és Alapszabályt dolgozott ki háziiparunk talpra állítására; mikor most egész lelkesedéssel kíván részt venni — a sepsiszentgyörgyi székely kiállításon.

Anyagi áldozatok meghozásával, neveléssel, tanítással ohajtja oda fejleszteni évek és évek kitarató munkásságával — első sorban a textil háziiparunkat, hogy versenyképes termeléseket tudjon előállítani. Mi módon? azt a következő számban fogom megmondani.

(Folytatása következik.)

A gyógypedagógiai oktatásügy állapota hazánkban az 1906—1907. tanévben.

Hazánkban a gyógypedagógiai oktatásügy, nevezetesen a siketnémák, a vakok és gyengeelműek oktatása az utolsó tíz év alatt öröndetes lendületet vett.

A gyógypedagógiai intézetek és növendékeinek tíz évi szaporodásáról és az 1906—1907. tanévi számszerű adatairól beszámoló kimutatásból látjuk, hogy a siketnémák oktatására és nevelésére irányult intézmények száma 16-ra emelkedett; a vakok 2 nevelő intézetében oktattnak, a keresetre képes vakok számára 6 foglalkoztató intézet áll fenn; a

szellemileg fogyatékosok pedig 3 állami és egy magánjellegű intézetben nyerik kiképzésüket.

A vég-redményben 1877 fogyatékos nevelés, oktatás és foglalkoztatás révén a társadalomnak egy egy hasznos tagja, az érzékű és ép-eszűkhez hasonlóan keresetre képes munkása lesz; míg ha oktatás nélkül nőnének fel, a társadalom terhére esnének s nem ritkán a környezetre is veszélyesekké válnának.

Ezek oktatása tehát nemcsak köz művelődési kérdés, hanem nemzetgazdasági szempontból is kiválóan fontos ügy.

Ha a fogyatékosok oktatása terén ez ideig elért eredményekkel az 1900 évi statisztikai adatokat összevetjük, sajnos kell arról meggyőződnünk, hogy e téren még igen sok a tenni való.

Hazánkban az 1900. évi népszámlálás 65266 érzéki és értelmi fogyatékosban szenvedőt mutatott ki. Ezek között 6—14 éves, tehát tanköteles korban levő 12344 találtatott. Ez összegből az 1906—1907. évben oktatásban részesülő 1877 fogyatékos leszámítva megállapíthatjuk, hogy 10467 fogyatékos meg oktatás nélkül nő fel s részint munkakeptelen, részint a közveszélyes emberek számát gyarapítja. A fennálló intézetek egyrésze pedig anyagi zavarokkal küzd.

Az állam a legmesszebbmenő áldozatkészséggel, a gyógypedagógiai intézetek összes tanerőinek fizetését magára vállalta s ezen kívül 6 intézetet kizárólag maga tart fenn. A fogyatékosok oktatása azonban nem lehet tisztán állami feladat, de tisztán közjótékonyági kérdés sem, hanem községi, felekezeti és társadalmi feladat is egyszerre. Éppen azért a többi intézet a növendékek eltartási költségeit különböző hatósági és társadalmi tényezőktől maga gyűjti össze. Kétségtelen az, hogy a társadalom szívesen áldoz e fogyatékosok oktatásügyének. Mindazonáltal az intézetek szaporodásával, fejlődésével évenként kevesebb összeg áll rendelkezésére, a kiadások pedig az oktatásban részesülő szaporodásával arányosan növekednek és ez az állapot egyik-másik intézet létkérdését veszélyezteti.

Ujabb intézetek felállítására sem a joakaraton, hanem az anyagi eszközök elégtelenségén mulik.

A fogyatékosok iskoláztatási költségeinek előteremtéséhez tehát az állam, a törvényhatóságok, egyházi hatóságok, valamint az összes társadalmi tényezők együttes és hathatós közreműködése szükséges.

Az anyagi eszközök elégtelenségén kívül még egy másik dolog is akadályozza e téren a fejlődést. Nevezetesen az, hogy a társadalom minden rétegét, de főképpen az ily szerencsétlen gyermekekkel sújtott szülők nagy részét még nem hatotta át az a tudat, hogy a gyermekeik megfelelő oktatás által a társadalomnak megmenthető s azért őket oktatásban részesíteni a szülői kötelesség parancsolja.

Siketnéma gyermekekkel sújtott több szülő gyermekének iskoláztatása érdekében mit sem tesz, vagy ha iskoláztatni kezdi siketnéma gyermekét, 3—4 évi képzés után már kivesszi az iskolából s miután a siketnémák teljes kiképzéséhez 8 év szükséges: az ily 3—4 év alatt csak félig-meddig kiképzett siketnémán nincs segítve és más ily szerencsétlenektől veszi el a tanítás lehetőségét.

A vakok nevelő-intézetei pedig alig kapnak növendékeket, pedig hazánk 16482 vak egyéne közül 1163 a tanköteles korban levő. Ha e jelenség okát kutatjuk, arra a szomorú tapasztalatra jutunk, hogy a vakág szembeötlő és így részvétre indító fogyatékoság lévén, a vagyontalan szülők rendszerint az emberi méltóságot lealacsonyító koldulásra használják fel vak gyermekeiket, ahelyett, hogy kenyerüket tisztességes uton és módon megkereső munkásokká ne-jában.

velnek. Közös és a társadalom minden réteget átható mozgalom segíthet csak e bajokon. Megyénkben az 1900 évi népszámlálás szerinti adatok az érzéki és értelmi fogyatékosban szenvedőkről a következők: Vak összesen 177. Ebből tanköteles 10. Siketnéma 186, ebből tanköteles 51. Szellemileg fogyatékos 249, ebből tanköteles 61. A tanköteles koruk alatt a 6—14 éves korban levők értetnek.

Tájékozásul közöljük egyszermind azt a körzet beosztást is, amelynek területéről az egyes intézetek növendékeit felveszik.

A siketnémák budapesti áll iskolája első sorban a budapesti és a székesfőváros tőzsomszédságában fekvő községek, bejáró növendékeit van hivatva befogadni. A Budapestre hozott s itt valamely családnál elhelyezett siketnéma gyermek azonban az ország bármely részéről felvehető.

A budapesti izraelita siketnémák orsz. intézete bennlakó növendéket az egész ország területéről felvesz.

A siketnémák váci kir. országos intézete bennlakó növendékeket az alapítványi helyek száma által megengedett keretben, az alapítók, vagy jogutódai javaslata alapján az egész ország területéről vesz fel.

Az intézeteken kívül családoknál való segélydíjas elhelyezésre is az egész ország területéről lehet pályázni.

Ezen intézetben azonban mindössze 350 gyermek lévén elhelyezhető, a siketnémáknak a lakóhelyükhöz legközelebb fekvő iskolákba való utalása vált szükségessé.

A vidéki intézetek és iskolák egyébként ugyanazon előnyöket biztosítják és igénybevetelik: annál inkább indokolt, mivel a betöltött 10 ik életemen felüli — siketnémák — a szabályzatok értelmében, már sehol sem nyerhetnek fölvetelt.

A siketnémák kolozsvári intézete érdekkörébe utaltatnak az összes Királyhagón tuli megyék.

A vakok és szellemileg fogyatékosok intézetei az ország egész területéről veszik fel növendékeiket.

KÜLONFELEK.

LAJOS NAPJA.

A népszabadság lelkes harcosa, a magyar népek atyja, Kossuth Lajos már tizenhárom év óta pihen imádot hazája megszentelt földjében.

De lelke, szelleme, magasztos eszméi itt élnek, itt világitanak mindnyájunk szívében... mert mint az ujjkor Messiása ő váltotta meg a magyar népet a rabszolgaság, a jobbágyág bilincseiből...

Az ő neve napját ünnepeljük ma, nem zajos dáriddokkal, de a megemlékezés kegyeletes érzelmével...

Emlékezzünk és vezekeljünk...

Emlékezzünk az ő nagy történelmi alakjáról és vezekeljünk, ha leterünk arról a mesgyéről, melyet ő a szabadság, a függetlenség, az önállóság elérésére nekünk kijelölt és lánglelkével megvilágított...

De ne csak emlékezzünk, ne csak vezekeljünk, de térjünk magunkba és tegyünk szíveinkben újabb szent fogadást, hogy eszméit ezentul is megvédelmezzük, terjesztjük és megvalósítani egyedlen hazafiúi kötelességünknek ismerjük.

És ha így lesz, elégedetten tekint majd le ránk fényövezte mennyei magasságából...

Ingyenes csipkeverő tanfolyam.

A helybeli állami polgári leányiskolában szeptember 15-étől kezdődőleg ingyenes tanfolyam nyílik meg, melyben a csetneki csipke készítését és a csipkeverést megtanulhatja minden leány, asszony. A tanulási idő délutánonként 2—4 óráig fog tartani. Jelentkezni lehet szeptember hó 9-étől kezdve délutánonként a polgári leányiskola igazgató irodájában.

A kik a munkát megtanulják, szépen dolgozzák, ha iparszerűen akarják tovább folytatni, azok munkáért pedig zonnal fizetést. Az intézet közvetítője lesz a miniszterium által Budapestben létesített munkabazárnak, honnan a munkáanyagot és a kész munkaért járó díjat küldik.

Itt van tehát az alkalom, hogy a nők saját otthonukban maradván minden tőke befektetés nélkül, kellemes munka mellett naponta 2—3 koronát kereshessenek; s azt hiszem, ezen ingyenes tanfolyam fontosságát belátva, kor és rangkülömbőség nélkül minél többen vesznek részt a tanfolyamon.

A kétféle csipke elkészítését 2—3 hét alatt megtanulhatja mindenki.

Schiller Irma igazgató.

— Rp. Keserű labdacok, «a Bömböle» részére.

Sign: Hetenkent egy adag.

Azt beszélék város szerte, Szaporodik a Bömböle, Eddig csak kettő létezett, Most a harmadik született.

Azt is mondják a rosz nyelvek, A kik mindent kikezdenek, Hogy a harmadik Bömböle Csak a javunkra jött létre.

Most már nyugodtan alhatunk, Nem eshetik semmi bajunk, Boldog lesz már város, megye, Vigyáz rá három Bömböle.

A korcsmáros is meghallja, De ő azt cseppet se bánja, Akár hogy van, akár hány van A „legfőbb” mégis nála van, S neki abból csak haszna van...

Dr Veritás.

— Szent István napja Budapesten.

Gyönyörű nyári időben, óriási embertömeg részvételével, a szokásos fényes és kegyeletes érzéssel ünnepeztetett meg. A koronázó templomban tartott isteni tisztelet végén, pont 9 órakor érkezett a templomhoz Vaszary Károly hercegprímás, mely alkalommal a kirendelt 23. gyalogezred zenekara rázendítette a „Got'erhaltet”; de nyomban utána felharsant a magyar Himnusz és a Kossuth nóta, melyet a tömeg lelkesen énekelt; ez a magasztos hazafias tüntetés volt az ünnep egyik legszebb és legérdekesebb része. A főváros idegenforgalma jelentékeny volt. A keleti pályaudvaron 28803, a nyugoti pályaudvaron 19618, a déli vasuton 3562 idegen érkezett, a hajókon érkezettek száma 5000, így tehát összesen 49.983 vidéki érkezett Szent István napjára Budapestre.

— Személyi hir. Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök egészsége helyreállítása végett Reichenhallban keres üdülést; társaságában vannak Rakovszky István a képviselőház alelnöke és Bándi Vazul a csiksomlyói főgimnázium volt igazgatója.

— A Belényesen most folyó képviselőválasztáson elkeseredett harc fejlődött ki Kardos Árpád függetlenségi és Lukács László nemzetiségi párti jelölt között. Kardos Szt. István napján tartotta programbeszédét Vaskón, mely a kerület legnagyobb községe; beszélt meg Simkó József képviselő, Győri Géza és Lukács József. A nemzetiségi párt folyton lázítja a román választókat; a két ellenséges tábor már tettelegességre is ragadtatta magát és a nagy összekavarodásban egy községi bírót leütöttek az oláhok. A csendőrség szuronnal verte szét a féktelen tömeget.

— Uj idők kezdete. Évek és évek óta torlaszolja el reggelenként a tejes asszonyok, vidéki suhancok a Drágomán üzleténél lévő szögletet és az átjárót. A tömeg között társalognak és szivaroznak rendőreink. Folyó hó 12-én, csütörtökön reggel esett meg az a csoda, hogy a 15-ös sz. rendőr a rend érdekében kívánván eljárni, erélyesen lépett föl és a re-

zoniro Jól tet is köv „Uj id

— A hiva közöl vények galati címe l eikk; szes, t sok all a mag lajdonk az uj delectre szen a selői mely r utak a szes g tehát a és a b kalmaz kalmaz kívül i rik tet vitassa me: 19 vasuti zetést már m delmi a felen kifizett

— K ki az o vizártó most s a malo csarasa nyésztő ten csc árok m sok kö hálegsé árok miazma elérkez annak talbó, mielőtt nek a k ha meg lesz az

— T kovits évi sz szálló hetes Kossuth sán leh

— 1907-i százalé tal, 16 terveze viselet indokol szükség dekes a tagjai kérdess

— K terium terelnő hivatali helyi a ségben

— H totta nyomda riska a ves bér tásnál könyvvé peltek: Ádam D házi s ref. esp Beszedés tós bol élethez.

— F rosvásá nyilik m delmi is lentkezh názium, felső né ifjak.

zonirozó tejes-szajás mámit bekísérte. Jól tette! Bár a többi rendőrtársai is követnék példáját, hogy az lenne „Uj idők kezdete.”

— **A vasuti törvények szentesítése**
A hivatalos lap Szent István napján közölte, hogy a király a vasuti törvényeket szentesítette. A vasuti szolgálati rendtartásról szóló törvény címe lesz: az 1907. évi 49. törvény-cikk; ez szabja meg, hogy az összes, tehát a horvátországi vasutak alkalmazásának egyik főfeltétele a magyar nyelv tudása lesz. A tulajdonképpeni szolgálati rendtartás, az új törvény alapján kiadandó rendelkezésre maradt; a rendelet már készen áll és ez lesz az első tisztviselői szolgálati pragmatika nálunk, mely nemcsak a Magyar Államvasutak alkalmazottai, hanem az összes gőperei vasutak alkalmazottai, tehát az ország összes vasutasaira és a budapesti villamos vasutak alkalmazottaira kötelező. A Máv alkalmazottai a szolgálati pragmatikán kívül illetményeik rendezését is nyelik tetemes fizetés és lakáspénzjavítással. Az erről szóló törvény címe: 1907. évi 50. törvény-cikk. A vasuti alkalmazottak a felemelt fizetést július elsejéig visszamenőleg már megkapták és most a kereskedelmi miniszter arról intézkedett, hogy a felemelt lakáspénzek is azonnal kifizetessenek.

— **Ki az oka?** Ohajtanánk tudni, ki az oka, hogy még a tavasszal a vizártól elszakadt malomgátat még most se javították? Ki az oka, hogy a malomárok most is sárosan, mocsarasan, víz nélkül, bacillus tenyésztő települ szolgálat? Igazán Isten csodája, hogy a várost körülfutó árok mellett levő nagyszámú lakások között eddig valami járványos betegség fel nem lépett, mert az árok kipárolgása már dögleletes miazmákat terjeszt. Nem látják meg elérkezettnek az illetékes tényezők annak az idejét, hogy a gátat megköttessék akár a tulajdonossal hivatalból, akár a tulajdonos nélkül még mielőtt valami nagyobb baj származna a könnyelmű mulasztásból? mert ha megcsúsz a baj — annak aztán ki lesz az oka?

— **Tánciskola városunkban.** Simkovits József jónévű táncosnő folyó évi szeptember 5-én a Budapest-szálló nagytermében kezdi meg határozott táncanfolyamát. Beiratkozni Kossuth utca 21. sz. alatt levő lakásán lehet.

— **Városi pótköltségvetés az 1907-ik évre.** Városunk tanácsa 21 százalékos újabb pótdadó előirányzattal, 16599 koronás pótköltségvetés tervezetét küldötte meg a városi képviselőlet tagjainak. Ezen költségvetés indoklása két szóból áll: „Felmerült szükséglet”. Minden esetre elég érdekes adat, hogy a képviselőtestület tagjai behatóan foglalkozzanak eme kérdéssel...

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Komjáth Béla munkácsi adóhivatali gyakornokot a szekelyudvarhelyi adóhivatalhoz ideiglenes minőségben adótisztte nevezte ki.

— **Házasság.** Tegnap délután tartotta meg esküvőjét Dénes Imre nyomdai művezető Pagacsány Mariska a Szejké fűrdői vendéglő kedves bérlőnőjével. A polgári szertartásnál melyet Nagy Ferenc anyakönyvvezető végzett tanukul szerepeltek: Szabó György mézszáros és Adám Dénes ny. körjegyző; az egy házi szertartást Vajda Ferenc ev. ref. esperes végezte, a ki megható beszédet intézett az új párhoz. Tartós boldogságot kívánunk a családi élethez.

— **Felső kereskedelmi iskola Marosvásárhely.** Szeptember hó elején nyílik meg az első szekely kereskedelmi iskola Marosvásárhelyen. Jelentkezhetnek a középiskolák (gimnázium, reál, polgári) IV. vagy a felső népiskola III. osztályát végzett ifjak. A felvételek szeptember első

hetében személyes jelentkezés mellett történnek. Bemutandó okmányok: iskolai, születési és újraoltási bizonyítványok. Nagy jelentősége van ez iskolának a Székelyföldön. Ajánljuk ifjainknak menjenek minél tömegesebben a szép jövővel kecsegtető reális pályára.

— **Ipari bíróságok.** Az iparbírósági intézmény létesítése nálunk már ma is nélkülözhetetlen. Az egyre erősödő iparpártolási mozgalom nyomában s az önálló gazdasági berendezésekre irányuló törekvések hatása alatt éppen nem nélkülözhetjük az iparbíróságok intézményét. A debreceni kereskedelmi és iparkamara a napokban terjedelmes fölterjesztést intézett a kereskedelemügyi kormányhoz az ipari bíróságok intézménye érdekében. A kamara szerint ezekben az iparhatóságokban szervezettek meg azon egyeztető fórum, mely a tömeges surlódásokban, sztrájk, kizárás alkalmával a két fél közt a békét helyreállítani hivatott lenne. Ez az iparbíróság egyúttal egyéb teendővel is felruházható lenne. A munkaviszonyból eredő surlódások ügyei ugyanis kivált vidéken, nem adnának egész évi, állandó munka teendőt; ezen iparbíróságok szakértő bíróra lehetne tehát bízni az ipari kihágások ügyeinek intézését is. Az iparkihágások intézésénél a közigazgatási hatóságok szakszerűségének a hiánya így szerencsésen pótolható lenne.

— **A kigalambfalvi Emke olvasó és gazdakör** e hó 17-én Paál Sándor tanító vezetése mellett műsorral egybekapcsolt mulatságot rendezett és ezzel lerőta a vasuti megállóhelyert 370 korona tartozását, mellyel községének jöllétét előmozdította. A bevétel 96 K 90 f, kiadás 46 K 90 f, maradt tiszta jövedelem 50 K. Felülfizettek: László György körjegyző, György Sándor 80 f, Hegyi Zsigmond, Fazakas Dénes 60 f, Murzán János, Dávid Lajos 50 f, Fazakas Pál 40 f, kiknek ez uton mond köszönetet a rendezőség.

— **A kórházak levegője.** Segesvárt a megyei kórházat Dr. Obert Gyula igazgató főorvos kezdeményezésére hűtőgép berendezéssel látták el, mellyel egyszersmint a kórházban szükségelt jeget is előállítják. A berendezés, melynek üzembelen tartására szükséges hajtóerő díjat az ottani villamossági társaság a hűtés célra való tekintettel igen mérsékelt átalányösszegben állapította meg, kitűnően bevált és valóban üdvös volna, ha minden kórház ilyen hűtőkészülékkel szerelné fel magát.

— **Országos vásár Marosvásárhelyt** Marosvásárhelyt az országos vásár legközelebb lesz és pedig a baromvásár szeptember 1-én, a kirakodó vásár 4-én, egy elő és egy utóvá sári nappal.

— **Aranyosgyéres-egerbegyi** agyagipar részvénytársaság cég alatt új vállalat van alakulóban Tordán 400 ezer korona alaptőkével. Hát Korondon mi lesz az agyagiparral.

— **A kolozsvári Mátyás király szobrot,** melyet most javitanak nagy veszély fenyegette. Csütörtökön reggel, a javításhoz szükséges mintegy 3 métermáza izzó és olvadó ólom közé egy dinamitpatron került, mely az ólommal együtt az üstöt is a legöbibe röpítette; a szerteszt repülő ólom az egész szobrot befogta; nagy szerencse, hogy a robbanás ereje lefelé hatott és így nem volt annyi ereje, hogy a szobrot talapzatáról ledöntse. Ma még nem lehet biztosan megállapítani, hogyan került a dinamitpatron az ólomba, de erős a gyanu, hogy itt is hitvány, gaz merénylő akarta megsemmisíteni a magyar nemzet egyik büszkeségét, Fadrusz mester hatalmas remekművét. A merénylet híre Kolozsvárt óriási felháborodást keltett és minden irányban megindították a nyomozást.

— **A nagykarolyi választás** dacára annak, hogy a néppárt — elég szégyenletesen — a románokkal szövetségbe Szabó Albert személyében néppárti jelöltet állított Papp Béla függetlenségi párti jelölttel szemben, mégis az utóbbi fényes győzelmével végződött, mert a kerület román választóinak egy része — bár Vlád Aurél képviselő folyton terrorizálta őket — a függetlenségi párttal szavazott. A választás este 10 órakor ért véget és bár a hangulat nagyon izgatott volt, Papp Béla jelentékeny többséggel került ki győztesen a harcából. A függetlenség ekkor nagy az elkeseredés, hogy a néppárt a nemzetiségekkel szövetségbe és már olyan hangok is hallatszanak, hogy Rakovszky helyett a Ház alelnöki székebe Barabás Bélát fogják ajánlani.

— **Házkutatás egy szerkesztőségben.** Marosvásárhelyt a „Székely Lapok” szerkesztőségében és nyomdájában a vizsgálóbíró házkutatást rendelt el, mert a lap nem adott ki egy kéziratot, a mely Gáll Sándor országgyűlési képviselőt, állítólag becsületében sértette. A négy rendőr kíséretében megjelent Martyn rendőrfogalmazó, azonban szorgos kutatása dacára sem találta meg a kéziratot, mert azt Szebenyei szerkesztő megsemmisítette.

— **A vonat alá vetette magát** Alsórákoson Péter János gazdag földbirtokos Zsiga nevű 23 éves fia. A szerencsétlen fiatal ember gyógyíthatatlan betegsége miatt már többször követett el öngyilkossági kísérletet, míg végre a mult vasárnapon mégis sikerült neki az életet eldobni magától; együtt dolgozott apjával a földön, nem messzi a vasuti töltéstől. Mikor a brassói gyorsvonat robogását a távolból meghallotta, így szólott az apjához: megyek egy kicsit, de mindjárt visszatávozok; erre gyors léptekkel a vasuti töltés felé ment, átvette magát a kőrítésen és egyenesen a robogó vonat kerekei alá rohant, melyek mind a két lábát összemorzosták és lemetszették. Rövid vergődés után, még ott a helyszínen, a halál megváltotta kínaitól.

— **Újabb merénylet egy gyorsvonat ellen** E hó 19-én a 10 óra 26 perckor Kolozsvárról induló gyorsvonat Botfalva — Földvár között, a Homoródpatak hidja előtt egy dinamit töltényt robbantott fel. A robbanás oly nagy volt, hogy a mozdony és kalauzkocsi ablakai összetörték és egy sinszál és talpa is összezuzdottak. A vonatban magában nem tett kárt és 29 percnél késéssel tovább közlekedhetett; miután az a gyanu merült fel, hogy az esetet ismét valami gaz merénylet idézhette elő, a csendőrség azonnal megindította a nyomozást.

— **Eladó cseréfa.** Mintegy 200 szál vasuti talpfanak alkalmas cseréfa eladó Osváth Miklós tanítónál Zetelakán.

SZERKESZTŐI IZENETEK.

B. K. Papolcz. Levelét vettük és csak azért nem közöltük mai lapunkban, mert az ilyen magánügyet sokkal célszerűbbnek ajánlanánk magán uton tett feljelentéssel elintézni és megvagyunk győződve, hogy a kolozsvári m. kir. postaigazgatóság közismert előzékeny modorával elégtételt fog önknek szolgáltatni, a mi ha bármi okból elmaradna, csak akkor képezhetné nyilvános pertraktálás dolgát. De ha épen ragaszkodnak a közléséhez, akkor jövő számunkban szolgálatukra állunk.

Dr. K. P. Debrece. Kitűnő cikked köszönettel vettük; jövő számunkban közöljük. Szíves üdvözlünk mellett kérjük további becses munkáidat is.

P. A. Székelyszombor. Átjavitva jövő számunkban közöljük; most az aktuálisabb dolgok kisorsították. Szíves üdvözl.

Dr. N. Gy. Ssztyörgy. Hol merre jársz hogy még a madár se hoz hírt rólad? Irj már vagy egyszer sokat, nagyon sokat a lap számára is. Mindnyájan szeretettel üdvözlünk.

R. L. Dunaföldvár. Megkaptad-e lapunk utolsó számát? Kérlek, tisztelj meg néha becses munkáiddal, melyeket közönségünk is méltó érdeklődéssel fogadná.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

— **Társas kirándulás Párisba.** Szeptember 8-án Párisban társas kirándulás rendeztetik, mely rendkívüli élvezetesnek ígérkezik. Öt napi Párisban való tartózkodás alatt a kirándulók megtekintik az összes látványosságokat, Sevret, St. Cloudot és Versailles-t is. Részvételi ár, melyben a vasuti, kocsis, szálloda, étkezés és vezetés költségei belefoglaltnak, II. oszt. utasok részére 380 kor. III. oszt. utasok részére 280 korona. E kirándulással kapcsolatosan Párisból kiinduló londoni társas utazás is rendeztetik. Mindkét utazásra névleges programmal és felvilágosítással szívesen szolgál a Magyar Utazási Vállalat r. t. Budapest, IV. Eskü ut 3 sz.

— **Csemegeszőlő** csakis elsőrendű nemes fajok, postakosaránként 2.80 kor., 100 kg. vételnél 40 kor. Görög és sárgadinye 100 kg. 10 kor., turkesztán és ananász 32 kor., postakosaránként 2.40 kor. Paradicsom, töltött zöld paprika és fejes káposzta postakosár 2 kor. Vasuti rendelést csakis előleg beküldéssel szállít: Szabó 176 gyümölcskivitele Csongrád.

— **A jövő körzője!** Szénásy Béla magyar gyártmányu új szabadalmazott fejes körző a legjobbak. Kapható: **Betegh Pál és Társa** könyv-, papír-, író- és rajzszerkesztésében Székelyudvarhelyt.

— **Magyar Otthon.** Tisztelt olvasóink becses figyelmébe ajánljuk a Budapest, VIII., Főherceg Sándor utca 30. sz. alatt levő Magyar Otthon Penziót. Mérsékelt árban elegendőan burorított különbejáratu szobákat lehet ott bérelni s esetleg teljes ellátás is kapható. Csoportos jelenlézőknek megfelelő kedvezmény. Szívesen családi otthon.

KÖZGAZDASÁG.

— **Az első alföldi cognacgyár részvénytársaság és szeszfinomítógyár Kecskeméten** budapesti központi irodájának (V. Méréleg-utca 11.) heti üzleti jelentése:

Mai zárlatok Budapestben

	Nagyban	Kicsinyben
Finomított szesz adózva	161—	165—
Finom szesz adózatlanul	62—	66—
Nyers szesz adózva	159	162—
Denaturált szesz	49—	51—

Contingens szesz azonnali szállításra igen szilárd.

5165—907. ki. szám.

HIRDETMEŊY.

Szekelyudvarhely város tanácsa közhírré tesz, miszerint a felparcellázott régi sertés piac árverése a mely folyó évi szeptember hó 1-ére volt kitűzve, bizonytalan időre elhalasztatik.

Szekelyudvarhely város tanácsa 1907 aug. 24.

Polgármester helyett:

Lakatos tanácsos.

Hirdetmény.

Alólírott homoródszentmártoni Gergely Mózes és Társai tulajdonukat képező három kövű lisztelő malom, cserge ványoló, gyapjúfésülő és a hozzátartozó 5 hold reti kaszáló, 1 fel hold szilvás, 200 köbm. veteményes és a hozzátartozó melléképületekkel haszonbérbe adatik 3, esetleg 6 évre. Kiküldési ár 1200 K. Az árverezés határnapja 1907 szeptember 15-én délelőtt 8 órakor kezdődik a község házában. Bántapénz 10 százalék. A feltételek fentírtak megtekinthetők.

Homoródszentmárton, 1907. aug. 22-én.

Gergely Mózes és Társai.

Az Árpád-utca 7 szám alatti telek eladó Értekezhetni lehet Ferenget Gyula keresekdönél.

Eladó emeletes ház.

A Kossuth-utca 11. szám alatt levő emeletes ház, szabad kézből eladó. Értekezni ugyanott lehet.

Egy üzletben egy na gyoecska cselédeány jó fizetéssel azonnal fölvetetik. Közvetítő jutalomban részesül. Hol? megtudható a kiadóhivatalban.

Gróf Roon-téle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és porland cementből zákok és hordókban legolesőbb árakban
Gyertyánty J. fia vasnagykereskedésében Székelyudvarhelyen.

A KOSSUTH FERENC által alapított

HAZAI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

udvarhelyvármegyei és Székelyudvarhely városi főképviselete **Betegh Pál és Társa** cégnél Kossuth-utca 31. sz. a. van
 Ügynökségek vármegyeszerte. Elfogad tűz-, jég-, élet- és járadékbiztosításokat. Elsőrendű hazai intézmény.

Szövetkezetek és kereskedők figyelmébe!
 Legkiválóbb minőségű főzött-ecet nagyban és kicsinyben Kossuth-utca 1. szám alatt kapható.

Helyben 5 literes rendelés díjmentesen házhoz szállítatik
 Nagyobb mennyiségű ecet megrendelésnél előnyös árengedmény.
 Mintát szívesen küldenek.

Óriási siker!

„Antinicotin”
 szivarka hüvely
 = szivar dobozokban =

Baross, Borszéki és Kászoni vizek

A közönség figyelmébe.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy ujonnan bevezettem üzletembe nagy választékban a

gyermek-kocsikat

üveg, porcellán és ajándék tárgyakat nagy választékban. Ugy hogy az minden igényeknek megfelelő legyen.

Együttal felhívom becses figyelmét mindig friss és jó minőségű fűszeráru osztályomra is és kérem szükség esetén szives pártfogásukat

teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Mauthner-féle leghiresebb kerti vetemény- és virágmagvak, ugyszintén gazdasági magvak nagy raktára.

Mindig friss fűszerárak

SZENKOVITS JÁNOS Utóda

Alapított 1865-ben. Székelyudvarhelyt Pompás látványosság:
Férfi és női divatárház **Állandó divat-tárlat - szalon**
 Batthyány-tér 4 szám. Batthyány-tér 5. szám

Legnagyobb választék női és férfi ruhaszövetekben. Eredeti legújabb divatu diszkalapok. Férfi, női és gyermekcipők, mosóárak, vásznak és rövidárak.

FÉRFIRUHA-VÁLLALAT!

A lehető legolesőbb árszabás!

A tisztelt vevőközönség becses figyelmébe ajánlom a tavaszi idény alkalmából a legfinomabb izlésnek megfelelően felszerelt áruraktáraitam

tisztelettel

Szenkovits János Utóda.

Elegáns férfiruhák megrendelési helye. — Utitáskák, illatszerek

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap. Udvarhelymegye legerjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi Ien
 legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, szines és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel. levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

Állandóan kaphatók mindenféle **kész nyomtatványok.** u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, sulyu és minőségű irodai és író- PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző papírok, könyvkötő papírok és papír-különlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszek, klozetpapírok, szivarka-hüvely, szivarka s névjegy-tárcák. Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Börtárcák, pénzes-erszények, iskolai és irománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlják modern gépekkel szakszerűen berendezett

KÖNYVNYOMDÁJUKAT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és j u t á n y o s á r o n való elkészítésére. Ajánlják továbbá

— KÖNYVKÖTÉSZETÜKET —

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki.

Acéltollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárok, dísztollszárok. Ironok, fekete, szines és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-heggyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajlező kréták, szines kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, szines, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sipok és okarinák. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árbán.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárca és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzó, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató-deszkák, olaj- s vízfesték minden színben. Ecetek. Irodai és zsebtintatartók, dísztintatartók, toll-állványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szönyegszögek, kapcsok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára

Nyomatott Betegh Pál és Társa könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt 1907.